

Sygn. akt VIII U 1097/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Iwona Jawor –Piszc

Protokolant sekretarz sądowy Monika Zięba

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2017 roku w Lublinie

sprawy L. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania L. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 22 sierpnia 2016 roku znak (...)

I. zamienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala L. S. prawo do emerytury pomostowej od dnia 26 lipca 2016 roku;

II. ustala, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. ponosi odpowiedzialność za nieustalenie L. S. prawa do emerytury pomostowej w przepisany terminie.

Sygn. akt VIII U 1097/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił L. S. prawa do emerytury pomostowej.

W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy, powołując się na art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U. 2017, poz. 994 tekst jednolity ze zmianami) wskazał, że wnioskodawca wykazał ogólny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 42 lat 1 miesiąc i 2 dni, a na wymagany okres 15-lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze udowodnił 14 lat 5 miesięcy i 11 dni pracy. Do pracy wykonywanej w szczególnym charakterze Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył okres zatrudnienia od dnia 7 marca 1974 roku do dnia 25 października 1974 roku, od dnia 17 września 1976 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku od dnia 9 czerwca 1982 roku do dnia 31 marca 1994 roku, od dnia 1 października 2015 roku do dnia 25 lipca 2016 roku z wyłączeniem okresów zasiłków chorobowych i nieobecności usprawiedliwionych w pracy (decyzja k. 121 akt ZUS).

W dniu 28 sierpnia 2016 roku L. S. odwołał się od powyższej decyzji i wniósł o jej zmianę. Wskazał, że domaga się ustalenia mu emerytury pomostowej bowiem udowodnił okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach, po doliczeniu

do okresu uznanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych okresu służby wojskowej od dnia 28 października 1974 roku do dnia 17 sierpnia 1976 roku (odwołanie k. 2).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumenty jak w zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 3).

Strony na rozprawie podtrzymały swoje stanowiska w sprawie (k.23)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje.

L. S. urodził się w dniu (...). Od dnia 25 lipca 2016 roku nie pozostaje w zatrudnieniu (świadcstwo k. 95 akt ZUS).

W dniu 26 lipca 2016 roku wnioskodawca złożył wniosek o ustalenie prawa do emerytury pomostowej (wniosek k. 93 akt ZUS).

Do wniosku dołączył m.in. świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze z dnia 12 listopada 2015 roku wystawione przez (...)(...) z dnia 8 lipca 2015 roku przez Masę Upadłości (...) spółkę z o.o. na okoliczność okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy, które nie są sporne w sprawie i zostały uznane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (k.31, 83 akt ZUS).

Nadto złożył odpis książeczki wojskowej na okoliczność pełnienia zasadniczej służby wojskowej od dnia 28 października 1974 roku do dnia 17 sierpnia 1976 roku (k. 80-81 akt ZUS).

Wnioskodawca w okresie od dnia 7 marca 1974 roku do dnia 25 października 1974 roku, od dnia 17 września 1976 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku pracował w (...) w L. (następca prawny (...) spółkę z o.o.) jako odzuzłacz, wykonując pracę oczyszczaczy przemysłowych kotłów parowych lub wodnych (okoliczność niesporna świadectwo pracy w szczególnych warunkach k. 83 akta ZUS).

Bezpośrednio przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej jak i po powrocie do macierzystego zakładu pracy w dniu 14 września 1976 roku wykonywał ten sam rodzaj prac (zeznania wnioskodawcy k. 23 v, akta osobowe k.14-karta ewidencyjna k.9, umowa o pracę k. 12). Wnioskodawca zgłosił się od pracy w dniu 14 września 1976 roku, a wykonywanie obowiązków pracowniczych podjął po odbyciu szkolenia bhp i dopuszczeniu go do pracy przez lekarza przesyłowego, w dniu 17 września 1976 roku (z akt osobowych – karta przyjęcia pracownika k. 14, oświadczenie o szkoleniu bhp k. 13).

Powyższe okoliczności faktyczne nie są sporne w sprawie, a złożone dowody z dokumentów i zeznania wnioskodawcy nie były kwestionowane przez strony i są w pełni wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Na wstępie oceny prawnej należy przypomnieć, iż przesłanki prawa do emerytury pomostowej zostały zdefiniowane w art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych. Prawo do emerytury pomostowej, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Istota sprawy sprowadza się do oceny prawnej czy wnioskodawca spełnia przesłanki prawa do emerytury pomostowej poprzez zaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu zasadniczej służby wojskowej jaką wnioskodawca pełnił w czasie jego zatrudnienia w (...) w L. (pozostałe warunki nie są sporne między stronami).

Zatem dla oceny przesłanki stażu pracy w szczególnych warunkach przed dniem 1 stycznia 1999 roku w rozumieniu art. 4 ust. 5 ustawy należy odnieść się do art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. 2016, poz.887 tekst jednolity ze zm. zwanej dalej ustawą emerytalną) .

Zgodnie z brzmieniem art. 32 i 33 ustawy emerytalnej, jak i utrwalonym orzecznictwem sądów powszechnych i Sądu Najwyższego, w szczególności przywołując uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 roku II UZP 6/13 (OSNP 2014/3/42) okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, należy zaliczyć do okresu pracy w szczególnych warunkach, na warunkach wynikających z tego przepisu. Przepis art. 106 ust. 1 tej ustawy wskazywał, na obowiązek pracodawcy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej służby wojskowej, do zatrudnienia go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Szczegółowe zasady zaliczenia zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia zostały uregulowane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, które w § 5 ust. 1, wskazało, że pracownikowi, który podjął zatrudnienie po odbyciu służby, zaliczało się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Rozporządzenie to zostało uchylone z dniem 1 września 1979 r. przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 września 1979 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin (Dz.U. Nr 21, poz. 125). W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009 r., I UK 126/09, (OSNP 2011 nr 7-8, poz. 112), Sąd Najwyższy zauważył również, że "Przepis art. 108 ust. 2 ustawy o powszechnym obowiązku obrony został nieznacznie zmieniony z dniem 1 stycznia 1975 r. przez art. X pkt 2 lit. c ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks pracy (Dz.U. Nr 24, poz. 142 ze zm.) i zgodnie z jego nowym brzmieniem, czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wliczał się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Poważniejsza zmiana nastąpiła w brzmieniu przepisów ujętym w tekście jednolitym (Dz.U. z 1979 r. Nr 18, poz. 111). Zmianie uległa numeracja poszczególnych jednostek redakcyjnych ustawy, a także brzmienie niektórych przepisów. W myśl art. 120 ust. 1, pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Jednocześnie pracownikowi, który podjął pracę lub złożył wniosek o skierowanie do pracy po upływie trzydziestu dni od zwolnienia ze służby wojskowej, czas odbywania służby wliczał się do okresu zatrudnienia tylko w zakresie wymiaru urlopu wypoczynkowego i wysokości odprawy pośmiertnej oraz uprawnień emerytalno-rentowych (art. 120 ust. 3). (...). Pomimo kolejnych, licznych zmian redakcyjnych ustawy o powszechnym obowiązku obrony, w dalszym ciągu obowiązywało zawarte w art. 120 ust. 1 i 3 ustawy "wliczanie" okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych. Zostało ono usunięte dopiero z dniem 21 października 2005 r. Wówczas wszedł w życie art. 1 pkt 39 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o

powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie ustawy o służbie zastępczej (Dz.U. Nr 180, poz. 1496), który nadał nową treść między innymi art. 120 ust. 3 ustawy. Zgodnie z tym brzmieniem, pracownikowi, który podjął pracę po upływie trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej, czas odbywania tej służby wlicza się do okresu zatrudnienia wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem uprawnień przysługujących wyłącznie pracownikom u pracodawcy, u którego podjęli pracę."

Przechodząc do okoliczności sprawy, uwzględniając utrwalony w judykaturze pogląd, że do oceny określonego stanu faktycznego, w tym zrealizowanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach, wywołującego określony skutek prawny, należy stosować przepisy obowiązujące w czasie realizacji tego stanu faktycznego. W wyroku z dnia 20 marca 2013 r. (I UK 544/12) Sąd Najwyższy, wskazał, że dla kwalifikacji okresu zasadniczej służby wojskowej jako okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, należy stosować regulacje prawne obowiązujące w okresie odbywania tej służby). W okresie od 1974 r. do 1976 r. szczególne uprawnienia żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową regulował art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony i § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. Z przepisów tych wynikała zasada, że pracownikowi, który we wskazanym terminie po zakończeniu służby wojskowej zgłosił gotowość pracy u pracodawcy, u którego był zatrudniony w chwili powołania do tej służby, okres służby podlegał wliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy należy przyjąć *in concreto* tzw. fikcję prawną, z której wynika, że pracownik zatrudniony w szczególnych warunkach, który po zakończeniu czynnej służby wojskowej powraca do tego zatrudnienia, zachowuje status pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w okresie pełnienia tej służby. Nie ulega wątpliwości, jak zaznaczył Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 16 października 2013 roku II UZP 6/13, iż ustawa z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym i ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej regulowała zasadniczą służbę wojskową, a jej przepisy gwarancyjne (odpowiednio art. 125 tej pierwszej oraz art. 108 ust. 1 tej drugiej) miały znaczenie dla uprawnień pracowniczych, zaliczając okres służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień (art. 125 ustawy z 1959 r.) oraz w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby (art. 108 ustawy z 1967 r.), niemniej jednak nie może budzić wątpliwości, że znajdą one zastosowanie także w zakresie kwalifikowania takiej służby do okresów ubezpieczenia społecznego.

Oznacza to, że w powyższych okolicznościach taki okres służby wojskowej jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach, ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy emerytalnej (gdy się dodatkowo uwzględni wartości konstytucyjne w ślad za rozważaniami Sądu Najwyższego zawartymi w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06, w którym wskazano, na wynikający z art. 85 ust. 1 Konstytucji, obowiązek obywatela polskiego obrony ojczyzny, stwierdzając nadto, że z art. 2 i 32 ust. 1 i 2 Konstytucji, wynika zakaz ustanawiania takich regulacji ustawowych lub dokonywania takiej wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które dopuszczałyby jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny). Innymi słowy, jeżeli zostały spełnione przez pracownika wskazane wyżej warunki powrotu do poprzedniego zatrudnienia zostaje zachowana tzw. ciągłość pracy, a okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby.

Przywołana argumentacja Sądu Najwyższego została podniesiona w spawach dotyczących świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku emerytalnym, jednakże mając na uwadze, iż przepis art. 4 ust. 5 ustawy o emeryturach pomostowych odsyła wprost do regulacji prawnej zawartej w art. 32 i 33 ustawy emerytalnej, należy uznać, iż argumentacja ta ma także w pełni odniesienie dla oceny okresu służby wojskowej dla dochodzonego świadczenia jakim jest emerytura pomostowa. Emeryta pomostowa jest bowiem szczególnego rodzaju świadczeniem wynikającym z uprawnień pracowniczych zastępującym emeryturę w niższym wieku emerytalnym, stanowiąc wyraz kontynuacji

ochrony polegającej na wcześniejszym przyznawaniu świadczeń pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o powołane wyżej przepisy oraz na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.